

BÖLÜM 15

KESİCİ DELİCİ ALET YARALANMALARI

*Hilal PARLAK SERT¹
Tuğçe YEŞİLYAPRAK²*

İçindekiler

- Giriş
- Dünya'da ve Türkiye'de Kesici Delici Alet Yaralanmaları
- Kesici Delici Alet Yaralanmalarına Sebep Olan Aletler ve Durumlar
- Kesici Delici Aletlerle Yaralanma Sonrası Bulaşan Enfeksiyonlar
- Hepatit B
- Hepatit C
- İnsan İmmün Yetmezlik Virüsü (HIV)
- Kesici Delici Alet Yaralanmalarının Bildirimi
- Kesici Delici Alet Yaralanmalarından Korunma ve Önlemler
- CDC Standart Önlemleri
- OSHA Standartları
- AORN Standartları
- Sonuç
- Bilgimizi Sınayalım
- Kaynaklar

Neler Öğreneceğiz

Enjektörün keşfedilmesi ile başlayarak günümüze kadar uzanan kesici delici alet yaralanmaları, sağlık çalışanlarının fiziksel ve psikolojik sağlıklarını olumsuz etkilemektedir. Sağlık çalışanları açısından en riskli grup hemşireler ve hemşirelik öğrencileridir. Bu sebeple hemşirelerin kesici delici alet yaralanmaları konusunda farkındalıklarının yüksek olması gerekmektedir. Bu bölümde Dünya'da ve Türkiye'de kesici delici alet yaralanmalarının görülme oranlarından, kesici delici alet yaralanmalarına sebep olan aletlerden, kesici delici alet yaralanmaları sonrası bulaşan enfeksiyonlardan, kesici delici alet yaralanmalarının bildirimi, korunma ve önlemlerinden bahsedilecektir.

¹ Öğr. Gör., Pamukkale Üniversitesi, Denizli Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, hilalsert@pau.edu.tr

² Öğr. Gör., Pamukkale Üniversitesi, Denizli Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, tyesylyaprak@pau.edu.tr

4. Aşağıdakilerden hangisi hemşirelerde görülen kesici delici alet yaralanmalarının nedenlerinden biri değildir?

- İş streslerinin fazla olması
- Çalışma saatlerinin uzun ve fazla olması
- Hastaların ajite davranması
- Koruyucu ekipman kullanmamaları
- İletişim eksikliği

Cevap: E

5. Aşağıdaki seçeneklerden hangisi sağlık personellerinin kesici delici aletlerle yaralanmalardan korunmasında önemli nedenlerinden biri değildir?

- Maliyet artışına neden olur
- Sağlık personelinde strese neden olur
- Sağlık personelinin dikkatli davranmasına neden olur
- Sağlık personelinde mortalite ve morbite artışına neden olur
- Sağlık hizmeti aksar

Cevap: C

KAYNAKLAR

- Özyiğit F, Küçük A, Arkan İ, et al. Bir eğitim araştırma hastanesinde görev yapan sağlık çalışanlarının kesici delici tıbbi aletleri güvenli kullanımına yönelik tutumları. Haseki tıp bülteni. 2014;52:168-171.
- Yıldız AN, Akin L, Metin BC. (2017). Sağlık Çalışanlarında Delici Kesici Alet Yaralanmaları. Hasta Ve Sağlık Çalışanı Güvenliği Platformu, Hacettepe üniversitesi, Ankara. (19/01/2022 tarihinde http://www.hscgp.org/upload/literatur_ozeti.pdf adresinden ulaşılmıştır).
- Abadiga M, Mosisa G, Abate Y. Magnitude of Needlestick and Sharp Injury and Its Associated Factors Among Nurses Working at Health Institutions in Western Ethiopia, 2020. Risk Management and Healthcare Policy. 2020;13:1589.
- Garus-Pakowska A, Górajski M. Epidemiology of needlestick and sharp injuries among health care workers based on records from 252 hospitals for the period 2010–2014, Poland. BMC Public Health. 2019;19(1):1-8.
- Gheshlagh RG, Aslani M, Shabani F, et al. Prevalence of needlestick and sharps injuries in the healthcare workers of Iranian hospitals: an updated meta-analysis. Environmental health and preventive medicine. 2018;23(1):1-11.
- Weldesamuel E, Gebreyesu H, Beyene B, et al. Assessment of needle stick and sharp injuries among health care workers in central zone of Tigray, northern Ethiopia. BMC research notes. 2019;12(1):1-6.
- Özberk, DI, Kutlu R. Sağlık Çalışanlarının Kesici-Delici Tıbbi Aletleri Güvenli Kullanımı ve Bulaşıcı Hastalıklardan Korunma Tutumlarının Değerlendirilmesi. Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care. 2021;15(2):261-268.

8. CDC (2008). Workbook for Designing, Implementing and Evaluating a Sharps Injury Prevention Program. (16/01/2022 tarihinde https://www.cdc.gov/sharpssafety/pdf/sharpsworkbook_2008.pdf adresinden ulaşılmıştır).
9. Cui Z, Zhu J, Zhang X, et al. Sharp injuries: a cross-sectional study among health care workers in a provincial teaching hospital in China. *Environmental health and preventive medicine*. 2018;23(1):1-7.
10. Wu SH, Huang CC, Huang SS, et al. Effects of virtual reality training on decreasing the rates of needlestick or sharp injury in new-coming medical and nursing interns in Taiwan. *Journal of educational evaluation for health professions*. 2020;17:1.
11. Asfour HI, Tayyib NAG, Lindsay G, et al. Sharp injuries and their relationship with stress among nurses working in acute care settings. *Nursing in Critical Care*. 2021;26:274-281. DOI: 10.1111/nicc
12. Abebe AM, Kassaw MW, Shewangashaw NE. Prevalence of needle-stick and sharp object injuries and its associated factors among staff nurses in Dessie referral hospital Amhara region, Ethiopia, 2018. *BMC research notes*. 2018;11(1):1-6.
13. Erdoğan H, Bakır GK, Aközlü Z. Et al. Covid-19 Döneminde WEB Tabanlı Eğitim: Kesici Delici Alet Yaralanmalarına Yönelik Verilen Eğitimin Etkisi. *Unika Journal of Health Sciences*.2021;1(3):156-167
14. El Tawil F. Knowledge and prevalence of needle stick injuries among nurses working in hemodialysis units in Al Jouf region, Saudi Arabia. *IOSR J Nurs Health Sci*. 2016;5:13- 19.
15. Hashmi A, Reesh A, Indah L. Prevalence of needle-stick and sharps injuries among health-care workers, Najran, Saudi Arabia. *Epidemiology*. 2012;2:1-10.
16. Hanafi M, Mohamed A, Kassem M, Shawki M. Needlestick injuries among health care workers of University of Alexandria hospitals. *East Mediterr Health J*. 2011;17(1): 26– 35
17. Dilie A, Amare D, Gualu T. Occupational exposure to needle stick and sharp injuries and associated factors among health care workers in Awi Zone, Amhara Regional State, Northwest Ethiopia, 2016. *Journal of environmental and public health*. 2017:6 <https://doi.org/10.1155/2017/2438713>
18. World Health Organization.(2021). Hepatit B (18/01/2022 tarihinde <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/hepatitis-b> adresinden ulaşılmıştır).
19. T.C. Çalışma Ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı. İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü. Meslek hastalıkları ve iş ile ilgili hastalıklar tanı rehberi. (17/01/2022 tarihinde <https://www.csgb.gov.tr/medias/4597/rehber20.pdf> adresinden ulaşılmıştır).
20. T.C. Sağlık Bakanlığı. Aşı portalı. Hepatit B Hastalığı. (17/01/2022 tarihinde <https://asi.saglik.gov.tr/liste/4-hepatit-b-hastal%C4%B1%C4%9F%C4%B1-nedir.html> adresinden ulaşılmıştır).
21. T.C. Sağlık Bakanlığı. (2018). Türkiye Viral Hepatit Önleme ve Kontrol Programı (2018-2023). Ankara: Fersa matbaacılık Ltd. Őti.
22. World Health Organization.(2021a). Hepatit c (18/01/2022 tarihinde <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/hepatitis-c> adresinden ulaşılmıştır).
23. World Health Organization.(2021b). HIV/AIDS (18/01/2022 tarihinde https://www.who.int/health-topics/hiv-aids#tab=tab_1 adresinden ulaşılmıştır).
24. World Health Organization.(2021c). Data and Statistics. (18/01/2022 tarihinde <http://www.who.int/hiv/data/en/> adresinden ulaşılmıştır).

25. T.C. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü. Bulaşıcı hastalıklar ve erken uyarı dairesi başkanlığı. HIV-AIDS İstatistik. (17/01/2022 tarihinde <https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/bulasici-hastaliklar/hiv-aids/hiv-aids-liste/hiv-aids-istatistik.html> adresinden ulaşılmıştır).
26. Ghanei Gheshlagh R, Fallahi KM. Needle stick injuries, culture of silence: a systematic review. *J Health Promot Manag.* 2015;4:31–50.
27. Sharma R, Rasania SK, Verma A, et al. Study of prevalence and response to needle stick injuries among health care workers in a tertiary care hospital in Delhi, India. *Indian journal of community medicine: official publication of Indian Association of Preventive & Social Medicine.* 2010;35(1):74.
28. CDC (2010). Sharps Injuries Stop Sticks Campaign. Centers for Disease Control and Prevention; National Institute for Occupational Safety and Health (16/01/2022 tarihinde https://www.researchgate.net/publication/233657999_A_safety_information_campaign_to_reduce_sharps_injuries_Results_from_the_Stop_Sticks_campaign adresinden ulaşılmıştır).
29. Mermut G, Erdem HA, Yıldırım Ç, et al. Diş Hekimliği Fakültesi çalışanlarının hepatit A, hepatit B, hepatit C ve HIV enfeksiyonu yönünden değerlendirilmesi. *Ege Tıp Dergisi.* 2020;59(1):22-27.
30. Akkaya S, Şengöz G, Pehlivanoğlu F, et al. Kesici ve delici alet yaralanmalarıyla ilgili anket sonuçlarının değerlendirilmesi. *Klimik Dergisi.* 2014; 27(3):95-8.
31. Büyük ET, Rızalar S, Yüksel P, et al. Öğrencilerin Delici Kesici Aletlerle Yaralanma Deneyimleri ve Bu Konuda Uygulama Alanında Yapılan Eğitimin Bilgi Düzeylerine Etkisi. *Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi.* 2016;1(1):167-178.
32. Cullen BL, Genasi F, Symington I, et al. Potential for reported needlestick injury prevention among healthcare workers through safety device usage and improvement of guideline adherence: expert panel assessment. *Journal of Hospital Infection.* 2006;63(4):445-451
33. Garus-Pakowska A, Górajski M, Szatko F. Did legal regulations change the reporting frequency of sharp injuries of medical personnel? Study from 36 hospitals in Łódź Province, Poland. *International journal of occupational medicine and environmental health.* 2018;31(1):37-46.
34. Sarı ND, Fincancı M, Soysal HF, et al. Delici Kesici Alet Yaralanmalarının Bildirim Sıklığı Neyin Göstergesi. *Haseki Tıp Bülteni.* 2014;52:98-102.
35. World Health Organization. (2016). WHO guideline on the use of safety-engineered syringes for intramuscular, intradermal and subcutaneous injections in health care settings. 18/01/2022 tarihinde <https://apps.who.int/iris/handle/10665/250144> adresinden ulaşılmıştır).
36. CDC (2016). Standard Precautions for All Patient Care. (16/01/2022 tarihinde <https://www.cdc.gov/infectioncontrol/basics/standard-precautions.html> adresinden ulaşılmıştır).
37. OSHA (2011). Bloodborne Pathogens Standart. (17/01/2022 tarihinde <https://www.osha.gov/bloodborne-pathogens> adresinden ulaşılmıştır).
38. Link T. Guidelines in Practice: Sharps Safety. *AORN Journal.* 2020;11: 112 <http://doi.org/10.1002/aorn.13199>